

Täysistunto

Keskiviikko 27.11.2019 klo 14.01—20.47

10. Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristöministeriön hallinnonalan eräiden muutoksenhakua koskevien säännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 72/2019 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 2/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 2/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.47 **Hannu Hoskonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ympäristövaliokunnan mietintö numero 2 hallituksen esityksestä numero 72 koskee ympäristöministeriön hallinnonalan eräiden muutoksenhakua koskevien säännösten muuttamista. Tämä hallituksen esitys koskee puhtaasti byrokratian loiventamista ja asioiden järkevän käsittelyn edistämistä koskien nimenomaan tuomioistuinkäsittelyä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 29:ää ympäristöministeriön toimialan lakia, jotta lakien muutoksenhakusäännökset erityisesti valituslupan osalta olisivat yhdenmukaiset vuoden 2020 alussa voimaan tulevan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain kanssa. Jo nykyisinkin valtaosa ympäristöministeriön toimialalla tehtävistä hallintopäätöksistä kuuluu valituslupan piiriin haettaessa muutosta hallinto-oikeuden päätökseen korkeimmalta hallinto-oikeudelta, mistä on nimenomaisesti säädetty kussakin erityislaissa. Koska edellä mainituissa yleislaeissa valituslupamenettelystä tulee pääsääntö, muutettaisiin erityislakien valituslupasäännökset yleisiksi viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Elikkä tässä virtaviivaistetaan hallintojärjestelmää niin, että valituslupan haku olisi selkeä ja koskisi tietyllä tavalla jokaista henkilöä, jota asia koskee.

Hallituksen esitykseen sisältyvillä muutoksilla pääasiassa yhtenäistetään muutoksenhakua koskevia säännöksiä eri laeissa mutta myös laajennetaan valituslupamenettelyn käyttöä valitettaessa ympäristöministeriön toimialan lainsäädäntöön kuuluvissa asioissa hallinto-oikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. On syytä huomata sekin, että kun korkein hallinto-oikeus käsittelee asioita, niin tässä laissahan ei millään lailla puututaan valitusoikeuteen, vaan tämä selkeyttää järjestelmää niin, että mennään yleiseen hallinto-oikeusjärjestelmään, jossa alemmalle tasolle hallinto-oikeuteen jokaisella on aina valitusoikeus, ja jos sen jälkeen haluaa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, siihen pitää saada sitten va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2019 vp

lituslupa, ja nyt yhtenäistetään näitä hallintokäytäntöjä. Ympäristövaliokunnan mietinnössä tämä lausutaan ihan selkeästi. Valiokunta oli tässä asian käsittelyssä yksimielinen.

Mietinnöstä vielä pari kannanottoa: Valiokunta toteaa, että muutokset vastaavat yleistä tavoitetta kehittää osaltaan korkeimman hallinto-oikeuden asemaa ja tehtäviä hallintolainkäyttöä ohjaavana ylimpänä tuomioistuimena. Valituslupajärjestelmän käyttöalan laajentamisen ei arvioida heikentävän oikeusturvaa, sillä kysymys on toisen asteen muutoksenhausta ja valituslupa on myönnettävä kolmessa erikoistapauksessa. Elikkä valitusluvan automaattisesti saa, jos se täyttää nämä kolme mietinnössä mainittua ja laissa mainittua ehtoa. Eli kysymyksessä ei ole mikään jyrkkä kieltämisen laki vaan selkeästi hallintoa selkeyttävä laki. Ja kuten mietinnössä sanotaan, korkeimmalle hallinto-oikeudelle tässä tapauksessa annetaan mahdollisuus keskittyä niihin olennaisiin kysymyksiin, joissa linjataan lain tulkintaa Suomessa.

Valituslupajärjestelmän tavoitteena on mahdollistaa korkeimman hallinto-oikeuden keskittyminen nykyistä paremmin vaativiin erikoiskysymyksiin, vaativiin oikeuskysymyksiin ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden turvaamiseen. Kokonaisuutena tarkastellen ehdotettujen muutosten arvioidaan parantavan asianosaisten oikeusturvaa, koska ehdotetut muutokset mahdollistavat korkeimman hallinto-oikeuden resurssien kohdentamisen lain soveltamisen ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden kannalta merkittäviin asioihin ja nopeuttavat lainvoimaisen ratkaisun saamista.

Jos pystymme tämän mietinnön mukaisesti saavuttamaan päätöksen nopeutumisen, se auttaa meillä esimerkiksi elinkeinoelämää lupaharkinnassa erittäin paljon. Byrokratiaahan viime hallituskaudella purettiin paljon, ja tämä tavallaan jatkaa sitä perinnettä. Toivon, arvoisa rouva puhemies, lopuksi vielä sitä, että tulevinakin vuosina eduskunnat keskittyisivät siihen, että pystyttäisiin turhaa hallintobyrokratiaa purkamaan, mikä auttaisi tämän yhteiskunnan keskittymistä olennaiseen ja ennen kaikkea mahdollistaisi yritysten toiminnan niin, että esimerkiksi tarvittavat liiketoimintaluvat ja esimerkiksi ympäristöluvut saadaan riittävän nopeasti. Siitä koituu tietysti yhteiskunnalle paljon hyvää ja ihmisille työpaikkoja. — Valiokunta oli mietinnössään yksimielinen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 72/2019 vp sisältyvien 1.—29. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 30. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.